T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/268
KARAR NO : 2019/310
KARAR TR: 29.04.2019

ÖZET : Tekirdağ İli, Çorlu İlçesi, Yenice Mahallesinde parsellerin hisseli maliki olan davacıların taşınmazlarının davalı idare tarafından haksız işgal edildiğinden bahisle, oluştuğu ileri sürülen zararın (haksız işgal tazminatının) haksız fiil tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsiliistemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk

KARAR

Davacılar : 1- Z.S.
2- H.S.
3- N.S.
4- N.S.
5- N.M.
Vekili : Av. M.H.
Davalı : Tekirdağ Yatırım İzleme Koordinasyon Başkanlığı
Vekili : Av. B. T.

O L A Y: Davacılar vekili dava dilekçesinde özetle; davacıların Tekirdağ İli, Çorlu İlçesi, Yenice Mahallesinde 3731,1710,3466,3732,1493 ve 1725 (yeni parsel numarası 3755) parsellerin hisseli maliki oldukları taşınmazlarda, idarenin acele kamulaştırma kararlarında belirtilen sınırların çok üzerine çıkarak, kendisine tanınan hak ve yetkileri usulüne uygun kullanmaması, haksız ve hukuka aykırı eylemi sonucu zarar gördüğünden, taşınmazlarda davalının haksız fiili sonucu oluşan zararlarının tespiti ile davalı lehine oluşturulan geçici irtifak hakkının sınırları aşılmak suretiyle verdikleri zararın; tamamı tarla vasfındaki taşınmazlarda toprağın eski hale getirilme masraflarının; eski hale getirilse dahi bu sürecin ne kadar süreceğinin, ne kadar ürün kaybı olacağının, ekilip biçilememesi sonucu oluşmuş ve tarlanın tekrar eski hale getirilmesi sürecinde oluşacak zararların 30.000,00-TL olduğunu ileri sürerek, yasal faizi ile davalıdan alınarak, davacılara hisseleri oranında ödenmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ÇORLU 3. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ'nin 27.03.2018 gün ve E:2017/221, K:2018/189 sayı ile, davanın davalı idarenin haksız işgaline dayanılarak, davalı aleyhine yöneltilen tazminat istemine ilişkin olduğundan, İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'unun 2. maddesi hükmü uyarınca tam yargı davası olarak ikame edilmesi gerektiği; görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden dikkate alınmasının zorunlu olduğu gerekçesiyle, davalı idarenin hizmet kusuru iddiasına dayalı olarak açılan davada idari yargı görevli olup; yargı yolu caiz olmadığından HMK'nun 115/2. Maddesi gereğince dava şartı yokluğundan usulden reddinekarar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacılar vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

TEKİRDAĞ İDARE MAHKEMESİ'nin 04.03.2019 gün ve E:2018/1557 sayı ile, olayda, söz konusu taşınmazlar hakkında Mahkeme kararları ile 3 yıllığına geçici irtifak hakkı tesis edildiği, ancak bu 3 yıllık sürenin dolduğu ve Mahkeme kararlarında belirtilen alanların üzerinde bir alanın işgal edildiğinin iddia edildiği görüldüğünden meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanı içinde bulunduğu gerekçesiyle, mahkemelerinin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi'nin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla

yapılan 29.04.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece ekinde adli yargı kararı ve kesinleşme şerhli örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Tekirdağ İli, Çorlu İlçesi, Yenice Mahallesinde 3731,1710,3466,3732,1493 ve 1725 (yeni parsel numarası 3755) parsellerin hisseli maliki olan davacıların taşınmazlarının davalı idare tarafından haksız işgal edildiğinden bahisle, oluştuğu ileri sürülen zararın (haksız işgal tazminatının) haksız fiil tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte tahsili istemiyle açılmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacılara ait taşınmazlara ilişkin olarak, davalı idare lehine verilen Çorlu 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/258 D. İş, 2014/260 D. İş, 2014/262 D. İş, 2014/264 D. İş, 2014/252 D. İş ve Çorlu 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2014/146 D. İş dosyalarında acele kamulaştırma kararı alındığı; söz konusu Mahkeme kararlarına konu edilen taşınmazlar üzerinde 3 yıllığına geçici irtifak hakkı tesis edildiği; anılan 3 yıllık süre dolduğu halde acele kamulaştırma kararlarının uygulamasının devam etmekte olduğu; davalı idarenin yapacağı proje kapsamında davacılara ait taşınmazlardan ayrılan ve Mahkemece geçici irtifak hakkı kurulan alanın çok üzerinde bir bölümün davalı idarece çalışma alanı olarak oluşturulduğu ve ekili/dikili alana zarar verildiği; davalı idare tarafından hakkı olmayan yerlere tecavüz edildiği; taşınmazlarına zarar verildiği iddia edilerek, davacılara ait taşınmazların davalı idare tarafından haksız işgal edildiğinden bahisle oluştuğu ileri sürülen 30.000,00-TL tutarındaki zararın (haksız işgal tazmiantmın) haksız fiil tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle açıldığı anlaşılmıştır.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanununun "İrtifak Hakkı Kurulması" başlıklı 4. maddesinde;

"Taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, amaç için yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynak üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabilir.

(Ek fikra : 10/9/2014 - 6552/99 md.) Ancak, maliklerinin mülkiyet hakkının kullanılmasının engellenmemesi, can ve mal güvenliği bakımından gerekli önlemlerin alınması kaydıyla, kamu yararına dayalı olarak taşınmazların üstünde teleferik ve benzeri ulaşım hatları ile her türlü köprü, taşınmazların altında metro ve benzeri raylı taşıma sistemleri ile tünel yapılabilir. Taşınmazların mülkiyet hakkının kullanımının engellenmemesi hâlinde, taşınmazlara ilişkin herhangi bir kamulaştırma yapılmaz. (İptal üçüncü cümle: Anayasa Mahkemesi'nin 14/5/2015 tarihli ve E.: 2014/177, K.: 2015/49 sayılı Kararı ile.) (…) Yapılan yatırım nedeniyle taşınmaz maliklerinden değer artış bedeli alınamaz." hükmüne yer verilmiş;

Maddenin gerekçesinde, kamulaştırma ile güdülen amacın yerine getirilmesi için taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılması yerine, yeterli olduğu takdirde taşınmaz malın belirli kesimi, yüksekliği, derinliği veya kaynaklar üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkı kurulabileceğinin belirtildiği; kamu yarının yerine getirilmesi anında taşınmaz malın mülkiyetinin kamulaştırılmasının şart olmadığı; yeterli görüldüğü takdirde belirli kesiminin yükseliğinin, derinliğinin veya kaynaklarının üzerinde kamulaştırma yoluyla irtifak hakkının kurulabileceği; böylece idarenin daha az bedel ödeyeceği, malikin de taşınmaz malının üzerinde ayrıca tasarrufta bulunabileceği belirtilmiştir.

İdarenin yürütmekle yükümlü bulunduğu kamu hizmetine ilişkin olarak uygulamaya koyduğu plan ve projeye göre meydana getirdiği yol, kanal, baraj, su yolları, su şebekesi gibi tesislerin kurulması, işletilmesi ve bakımı sırasında kişilere verdiği zararların tazmini istemiyle açılacak davaların görüm ve çözümünün, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları muhtel olanlar tarafından açılacak tam yargı davaları kapsamında yargısal denetim yapan idari yargı yerine ait olduğu; idarece herhangi bir ayni hakka müdahalede bulunulduğu; özel mülkiyete konu taşınmaza kamulaştırmasız el atıldığı veya plan ve projeye aykırı iş görüldüğü iddiasıyla açılacak müdahalenin men'i ve meydana gelen zararın tazmini davalarının ise, mülkiyete tecavüzün önlenmesine ve haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre adli yargı yerince çözümleneceği, yerleşik yargısal içtihatlarla kabul edilmiş bulunmaktadır.

Nitekim yukarıda belirtilen genel kabul doğrultusundaki Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kurulu'nun 11.2.1959 günlü, E:1958/17, K:1959/15 sayılı kararının, III. Bölümünde, "İstimlâksiz el atma halinde amme teşekkülü İstimlâk Kanununa uygun hareket etmeden ferdin malını elinden almış olması sebebiyle kanunsuz bir harekette bulunmuş durumdadır. Ve bu bakımdan dava Medeni Kanun hükümlerine giren mülkiyete tecavüzün önlenmesi veya haksız fiil neticesinde meydana gelen zararın tazmini davasıdır. Ve bu bakımdan adliye mahkemesinin vazifesi içindedir.

Bundan başka, bir amme teşekkülü tarafından bir tesisin yaptırılması sırasında Devlet malı olmayan yerlerden toprak alınması veya böyle yerlere toprak veya moloz yığılması neticesinde meydana gelen zararların tazmini davası da başkasının malına amme teşekkülünün dilediği gibi el atma hakkı bulunmadığı ve plan ve projelere ve şartnamelere başkasının malına ihtiyaca göre el atılabilmesini gerektirecek esaslar konulamayacağı cihetle, haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılır.

Yapılan işlerin plan veya projeye aykırı olarak yapılması hali de idari karara aykırı bir hareket bulunması itibariyle yine idari kararın tatbiki olan bir fiil sayılamaz ve bu bakımdan bu iddia ile açılmış bir dava haksız fiilden doğan bir davadan ibaret olacaktır.

Bu bentte anılan davalar, içtihadı birleştirme kararının dışında kaldıklarından kararın bunlara şümulü yoktur" denilmektedir.

Dolayısıyla, uyuşmazlıkta her ne kadar işbu dava ile ilgili olarak, keşif yapılmadığı ve dosyada bilirkişi raporu da bulunmadığı açık ise de; mülkiyeti davacılara ait taşınmazlarla ilgili olarak kamulaştırma yapılmaksızın işgal edildiği ve, oluştuğu ileri sürülen zararın tazmininin istenildiği sözkonusu olduğundan, davanın haksız fiilden doğan bir tazminat davası sayılması gerektiği, kaldı ki davalı idare vekilince de, davacıların iddialarını çürütecek nitelikte savunmalar yapılmadığı anlaşılmıştır.

Belirtilen duruma ve davanın niteliğine göre, idarenin ayni bir hakka müdahalesinin hukuka uygunluğunun yargısal denetimi işin esasını teşkil etmekte olup, açılan dava ile bir idari tasarrufun iptalinin ya da böyle bir tasarruf nedeniyle uğranılan zararın tazmininin istenilmemiş bulunması karşısında, haksız fiilden doğan zararların tazmini davasının, özel hukuk hükümlerine göre görüm ve çözümünde adli yargı yeri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Tekirdağ İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Çorlu 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27.3.2018 gün ve E:2017/221, K:2018/189 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Tekirdağ İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Çorlu 3. Asliye Hukuk Mahkemesince verilen 27.3.2018 gün ve E:2017/221, K:2018/189 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 29.04.2019 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ